

T.C
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI

ANADOLU MEDENİYETLERİNDE HEYKEL KONUSUNUN ORTAOKUL
DÜZEYİ ÖĞRENCİLERİNİN UYGULAMA SÜREÇLERİNE ETKİSİ

Nazif GÜR

BOLU 2017

T.C
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM- İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI

ANADOLU MEDENİYETLERİNDE HEYKEL KONUSUNUN ORTAOKUL
DÜZEYİ ÖĞRENCİLERİNİN UYGULAMA SÜREÇLERİNE ETKİSİ

Yüksek lisans

Hazırlayan
Nazif GÜR

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Canan DEMİR

BOLU, AĞUSTOS-2017

YÜKSEK LİSANS TEZ ONAY FORMU

Nazif GÜR tarafından hazırlanan “Üç Boyutlu Çalışmalarda Anadolu Medeniyetlerinde Heykel Konusunun Uygulama Süreçlerine Etkisi” adlı çalışma, jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Resim İş Eğitimi Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir. (10.08.2017)

Akademik Unvan ve Adı Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı) : Yrd.Doç. Dr. Canan DEMİR

Üye : Prof. Dr. Mahmut ÖZTÜRK

Üye : Doç. Dr. Melek ŞAHAN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün Onayı

Prof. Dr. Türkan ARGON
Eğitim Bilimleri Enstitü Müdürü

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum, “Anadolu medeniyetlerinde heykel konusunun Ortaokul düzeyi öğrencilerinin uygulama süreçlerine etkisi” başlıklı çalışmanın yazılmasında bilimsel ve etik kurallara uyduğumu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda atıfta bulunduğumu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, tezin tamamının ya da bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitede bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

10/08/2017

İmza
Nazif GÜR

TEŞEKKÜR

Maddi ve manevi destekleri için aileme teşekkür ediyorum. Yüksek lisans yapmam konusunda beni teşvik edip, motive ettiği, bu konuyu seçmemde ön ayak olduğu ve tüm süreç boyunca bilgisini ve desteğini esirgemediği için hocam Yrd.Doç.Dr Canan DEMİR' e ayrıca teşekkürlerimi sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

ETİK UYGUNLUK BEYANI.....	I
İÇİNDEKİLER.....	2
TABLO VE ŞEKİL LİSTESİ.....	4
GÖRSEL LİSTESİ.....	5
ÖZET.....	6
ABSTRACT.....	7
I.BÖLÜM	
1.GİRİŞ.....	9
1.2. Problem cümlesi.....	10
1.3. Alt problemler.....	10
1.4. Amaç	10
1.5. Önem	11
1.6. Sayıtlılar	11
1.7. Sınırlılıklar.....	11
1.8. Tanımlar	11
II.BÖLÜM	
2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	13
2.1. Anadolu medeniyetlerinde heykel.....	13
2.1.1 Hitit heykel sanatı.....	13
2.1.2 Frigya heykel sanatı.....	16
2.1.3 Lidya heykel sanatı.....	18
2.1.4 Urartu heykel sanatı.....	19

III.BÖLÜM

3.YÖNTEM.....	21
3.1. Araştırma modeli.....	21
3.2. Çalışma grubu (örneklem).....	21
3.3. Verilerin toplanması	22
3.3.1 Alanyazın (Literatür taraması).....	22
3.3.2. Doküman inceleme.....	23
3.3.3. Görüşme.....	23
3.3.4. Gözlem.....	24
3.4. Verilerin analizi.....	24
3.4.1. Betimsel analiz	25
3.4.2 İçerik analizi.....	25
3.5. Geçerlilik ve güvenirlik.....	26
3.6. Verilerin kodlanması ve uzmanlar arası güvenirlik.....	26

IV.BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUMLAR.....	28
-------------------------------------	-----------

V.BÖLÜM

5.SONUÇ.....	49
KAYNAKLAR.....	52
EKLER.....	54
EK 1. Günlük ders planları	54
EK 2: UZMAN DEĞERLENDİRME FORMLARI.....	57
EK 3:GÖRÜŞME FORMU (DUYUŞSAL)	58
EK 4. GÖZLEM FORMU (DUYUŞSAL)	59
EK 5.MİLLİ EĞİTİM İZİN.....	60
EK 6. ETİK KURUL ONAYI	61
EK 7 KOD LİSTESİ... ..	62

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 3.1: Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	24
Tablo 3.2: Öğrencilerin Yaşlara Göre Dağılımı.....	24
Tablo 3.3. Görüşme formu(duyuşsal) uzmanlar arası güvenirlilik.....	29
Tablo 3.4. Gözlem formu(duyuşsal) uzmanlar arası güvenirlilik.....	29
Tablo 4.5 : Bilgi formu (bilişsel) Görüşme sorular.....	31
Tablo 4.6 : Uygulama değerlendirme.....	33
Tablo 4.7 : Uygulama değerlendirme.....	34
Tablo 4.8 : Uygulama değerlendirme.....	35
Tablo 4.9 : Uygulama değerlendirme.....	36
Tablo 4.10 : Uygulama değerlendirme.....	37
Tablo 4.11 : Uygulama değerlendirme.....	38
Tablo 4.12 : Uygulama değerlendirme.....	39
Tablo 4.13 : Uygulama değerlendirme.....	40
Tablo 4.14 : Uygulama değerlendirme.....	41
Tablo 4.15 : Uygulama değerlendirme.....	42
Tablo 4.16: Görüşme formu kodları.....	43
Tablo 4.17: Gözlem formu kodları.....	47

ŞEKİL DİZİNİ

Şekil 1: Ana Tema ve Alt Temalar.....	24
---------------------------------------	----

RESİMLER DİZİNİ

Resim 2.1: Sfenksli kapı, Alacahöyük.....	17
Resim 2.2: Tanrı kabartmaları.....	17
Resim 2.3: Keramik kap, Boğazköy.....	18
Resim 2.4: Çift başlıklı ördek heykelciği.....	18
Resim 2.5: Savaş arabası betimlemesi.....	19
Resim 2.6: Kaya kabartması, İvriz.....	19
Resim 2.8: Aslan kabartması.....	20
Resim 2.7: Kybele heykeli, Boğazköy.....	20
Resim 2.9 Nabonidus Steli.....	21
Resim 2.10 Lidya kabartması, Sardes, Manisa.....	21
Resim 2.11: Altıntepe de bulunan oturan aslan.....	23
Resim 2.12: Altıntepe (Erzincan)'de bulunan kanatlı cin.....	23
Resim 2.13: (Ö1'in çalışması).....	34
Resim :4.14 (Ö2'in çalışması).....	35
Resim 4.15: (Ö3'in çalışması).....	36
Resim 4.16: (Ö4'in çalışması).....	37
Resim 4.17: (Ö5'in çalışması).....	38
Resim 4.18: (Ö6'in çalışması).....	39
Resim 4.19: (Ö7'in çalışması).....	40
Resim 4.20: (Ö8'in çalışması).....	41
Resim 22: (Ö9'in çalışması).....	42
Resim 4.23: (Ö1'in çalışması).....	43

ÖZET**ANADOLU MEDENİYETLERİNDE HEYKEL KONUSUNUN ORTAOKUL
DÜZEYİ ÖĞRENCİLERİNİN UYGULAMA SÜREÇLERİNE ETKİSİ****Nazif GÜR****Yüksek Lisans Tezi****Abant İzzet Baysal Üniversitesi****Eğitim Bilimleri Enstitüsü****Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı****Resim-iş Eğitimi Bilim Dalı****Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Canan DEMİR****Ağustos-2017, 65 Sayfa**

Görsel sanatlar dersi içerisinde öğrencilerin uygulama sürecini etkileyen ve bir formu biçimlemelerine etki eden birçok unsur bulunmaktadır. Bunlardan biriside “Anadolu Medeniyetlerinde Heykel” konusunun öğrencilerin uygulama sürecine ne tür etkilerinin olduğunun araştırılmasıdır. Uygulama süreci içerisinde özellikle araştırılması amaçlanan nokta ise; “Anadolu Medeniyetlerinde Heykel” ile ilişkili bir konunun seçilmesi ile öğrencilerin duyularına ne gibi etkide bulunduğu ve Anadolu Medeniyetlerinde Heykel konusunun ders kapsamında işlenmesi ile öğrencilerin süreçlerine ne tür bir etkisinin olduğunun araştırılmasıdır. Anadolu medeniyetlerindeki heykellerin incelenmesi ve öğrenciler üzerindeki etkisi; araştırmanın genel amacı olmuştur.

Anadolu medeniyetlerinde heykel konusunun 8. sınıf öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve uygulama süreçlerini olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Bu konunun araştırılması ile öğrenciler, ülkelerinin tarihi temelleri içerisinde yer alan heykel kapsamında değerlendirilebilecek uygulamaları tanıma imkânı da bulabileceklerdir. Anadolu medeniyetlerindeki heykel konusunu Milli Eğitim Müfredatında bulunmamaktadır. Anadolu medeniyetlerindeki heykel konusunun ders kapsamında işlenmesi ve özgün uygulamaların ortaya çıkmasıyla öğrencilerin yaşantısına kültürel ve tarihsel katkı sağlanması açısından önemlidir.

SUMMARY
SCULPTURE IN ANATOLIA CIVILIZATIONS INFLUENCE THE
APPLICATION PROCESS OF SECONDARY SCHOOL LEVEL STUDENTS

Nazif GÜR
Master Thesis
Abant İzzet Baysal University
Institute of Educational Sciences
Department of Fine Arts Education
Department of Painting Education
Thesis Advisor: Asst. Associate Professor. Canan DEMİR
July-2017, 65 Page

In the visual arts course, there are many factors that affect the process of application of students and affect the form of a form. One of them is to investigate what kind of effects the students have on the application process in "Sculpture in Anatolian Civilizations". Especially in the application process, it is aimed to investigate; The selection of a topic related to "Sculpture in Anatolian Civilizations" will determine the effect of the students on the students' feelings and investigate the effect of the sculpture topic in Anatolian Civilizations within the course. Examination of the sculptures of Anatolian civilizations and the effect on the students; It has been the general aim of the research.

It is thought that 8th grade students of sculpture in Anatolian civilizations will affect the cognitive, emotional and application processes positively. With this research, students will also have the opportunity to recognize the applications that can be evaluated within the sculpture within the historical bases of the countries. It is important for the cultural and historical contribution of the students to the experience of the process of sculpture in the Anatolian civilizations and the emergence of original practices.

I.BÖLÜM

1.Giriş

Anadolu tarihi ve kültürel yönden incelendiğinde birçok medeniyete ev sahipliği yaptığı görülmektedir. 19. Yüzyıldan itibaren yapılan araştırmalar gün yüzüne sayısız eser çıkarmıştır. Bu durum Türkiye’yi eşsiz bir ülke konumuna yükseltmiştir. Özcan’ a göre (2015) insanlığın en eski sanat ürünlerinden, kendine özgü anlam taşıyan ve güzel sanatların bir kolu olan heykel, tarih boyunca farklı amaçlarla yapılmıştır. Aynı zamanda bir tasarım sanatı olan heykeller, belirleyici özellikleriyle yer aldıkları alanlarda insanları, kültürleri kaynaştırmış; çevrelerindeki diğer öğelerle birlikte kent dokusunu oluşturmuşlar ve bunlar gibi pek çok önemli işlevler üstlenmişlerdir (Özcan 2015: 11).

900 yıldan bu yana yurt edindiğimiz güzel Anadolu’yu, binlerce yıldan beri Türkler gibi daha birçok ulus yurt edinmiş ve doğal olarak kültürlerini yansıtan sayısız belgeyi yaşadıkları alanlarda bırakarak tarih sahnesinden çekilmişlerdir. Köprü niteliğini taşıyan Anadolu Yarımadası üzerinden, binlerce yıl boyunca gerek doğudan batıya, gerekse batıdan doğuya sayısız göç olmuştur. Göç eden bu topluluklardan bazıları Anadolu’da yerleşerek ve biri diğerini egemenliği altına alarak kimi zaman kısa, kimi zaman da uzun süren, bazen Anadolu’nun bir kısmını, bazen de tamamını içine alan devletler kurmuşlardır. Anadolu’da yaşamış birçok medeniyetin miras bıraktığı bu tarihi ve kültürel eserler, şüphesiz yetişen kuşakların tarihi ve kültürel birikimlerine aynı zamanda estetik algılarına da etki etmiştir ve etkilemeye devam etmektedir (Eren 1982: 9). Anadolu medeniyetlerinde heykel konusu ile hem kültürel değerlerin tekrar hatırlatılması hem de yaptırılacak uygulamalar ile öğrenciler üzerindeki etkisinin araştırılması amaçlanmıştır.

Sanat eserlerinin kültürel değerler olarak yaşamımızdaki önemini kavrayan bireylerin hem ülkelerinin kültürel değerlerinin taşıyıcısı hem de yaptıkları ve yaşantıları ile bu değerlerin gelecek nesillere aktarıcısı oldukları düşünülmektedir.

Sanat eğitiminin temel amacı çocuğun duygusal, algısal olarak hayal gücüyle ilgili becerilerini geliştirmek, görsel kültürün estetik yönlerinin daha iyi anlaşılmasını , aynı zamanda var olan kültür birikimini gelecek kuşaklara aktarmasını sağlamaktır (Taşdemir 2001: 67).

Sanat etkinlikleri sonucunda ortaya konan eserler toplumların geçmişten devraldıkları ve kendilerinin de katkıda bulunarak sonraki kuşaklara aktardıkları yaşayış ve düşünce ürünleridir. Toplumun düşünce zenginliği, eleştiri anlayışı, yaşam biçimi, inançları, eğitimi yani ait olduğu kültürün bütün izleri sanat eserlerine yansır. Bir topluma ait olan insan, kendi kültürel mirasını öğrenir, onu yansıtır ve korur. Böylece kültürel varlıkların sürekliliği ve gelişmesi sağlanmış olur. Kültür ve sanat ayrılmaz bir bütündür (Ölmez, Uysal ve Yılmaz 2012: 11).

1.2.Problem Cümlesi

Anadolu medeniyetlerinde heykel konusunun ortaokul düzeyi öğrencilerinin uygulama süreçlerine ne tür bir etkisi vardır?

1.3. Alt Problemler

1-Anadolu medeniyetlerinde heykel konusu öğrencilerin

- A) Bilişsel süreçlerini nasıl etkilemektedir?
- B) Uygulama süreçlerini nasıl etkilemektedir?
- C) Duyuşsal süreçlerini nasıl etkilemektedir?

1.4. Amaç

Bu araştırmanın amacı Anadolu medeniyetlerinde heykel konusunun Ortaokul düzeyi 8. sınıf öğrencilerinin uygulama, bilişsel ve duyuşsal süreçlere etkisinin incelenmesidir.

Görsel sanatlar dersi içerisinde öğrencilerin uygulama sürecini etkileyen ve bir formu biçimlemelerine etki eden birçok unsur bulunmaktadır. Bunlardan birisi de “Anadolu Medeniyetlerinde Heykel” konusunun öğrencilerin uygulama sürecine ne tür etkilerinin olduğunun araştırılmasıdır. Uygulama süreci içerisinde özellikle araştırılması amaçlanan nokta ise; “Anadolu Medeniyetlerinde Heykel” ile ilişkili bir konunun seçilmesi ile öğrencilerin duyularına ne gibi etkide bulunduğu ve Anadolu Medeniyetlerinde Heykel konusunun ders kapsamında işlenmesi ile öğrencilerin süreçlerine ne tür bir etkisinin olduğunun araştırılmasıdır. Anadolu medeniyetlerindeki heykellerin incelenmesi ve öğrenciler üzerindeki etkisi; araştırmanın genel amacı olmuştur.

1.5. Önem

Anadolu medeniyetlerinde heykel konusunun 8. sınıf öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve uygulama süreçlerini olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Bu konunun araştırılması ile öğrenciler, ülkelerinin tarihi temelleri içerisinde yer alan heykel kapsamında değerlendirilebilecek uygulamaları tanıma imkânı da bulabileceklerdir. Anadolu medeniyetlerindeki heykel konusunu Milli Eğitim Müfredatında bulunmamaktadır. Ders kapsamında işlenmesi ve özgün uygulamaların ortaya çıkmasıyla öğrencilerin yaşantısına kültürel ve tarihsel katkı sağlanması açısından önemli olacağı düşünülmektedir.

1.6. Sayıtlar

- 1- Gözlemden elde edilen değerlendirmelerin objektif ve güvenilir olduğu varsayılmıştır.
- 2- Araştırma grubunun evreni temsil ettiği varsayılmıştır.

1.7. Sınırlılıklar

- 1- 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde Bolu'da Düzce İmam Hatip ortaokulunda 8. sınıfta eğitim görmekte olan 10 öğrenci ile sınırlandırılmıştır.

1.8. Tanımlar

Heykel: Taş bronz kil, alçı,gibi maddelerle bir şeyi üç boyutlu olarak tasvir etme sanatından çıkmış bir eser (Turani 2004: 45).

Medeniyet: Bir ülke veya toplumun, maddi ve manevi varlıklarının, düşünce, sanat, bilim, teknoloji ürünlerinin tamamını ifade eder.

(Akulgan 2014: 28).

Biçim: Somut sanatlarda belli bir temanın plastik veya grafik açıdan dile getirilişidir (Hasol 2015: 167).

Kil: Islandığında kolayca biçimlendirilebilen yumuşak ve yağlı toprak (Turani, 1995: 71).

II. BÖLÜM

2.1. ANADOLU MEDENİYETLERİNDE HEYKEL

Heykel, insanın en eski sanatsal dışavurum aracı olmuş, daha sonra onu resim izlemiştir. Yontma taş çağı insanı araç-gereçlerini kazıma çizgilerle donatırken; istiridye, taş, böcekkabuğu ya da hayvan dişlerinden kolyeler yapmış olmasına karşın, süslemeyi daima ikinci derecede düşünmüştür. Bunların hepsinin öncelikli amacı sihir ve büyü olmuştur (Pischel, 1983: 11-12).

Yerleşik yaşam ve toplumlarında heykel; tanrıların/tanrıçaların gücünü betimlemenin yanı sıra, yöneticilerin gücünü iletmek için de yapılmıştır. Çünkü yönetici sınıfı yarı tanrı olma özelliğini taşımaktadır (Şenyapılı, 2003: 17).

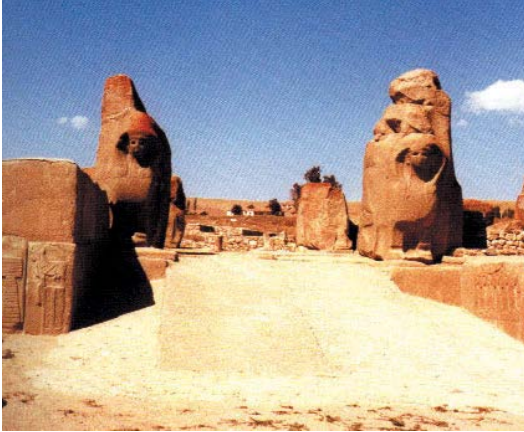
Bugün, birçok dinde, tapınma esnasında tam bir içtenlik ve kendini tam olarak verebilmek adına, hala maddi semboller ve heykeller kullanılmaktadır. Bu da atalarımızın geleneklerinin hala yaşatıldığının bir göstergesidir. Resimlerin bu işlevleri nedeniyle, paleolitik mağaraların bir nevi tapınak oldukları da söylenebilir. İlkel insan avının bereketini sağlamak ve başarılı bir av sonrası, şükranlarını sunmak için yalnız resim ve heykel yapmakla kalmamış, ayrıca büyüsel danslar da yapmıştır. Çünkü doğayla olan mücadelesi devam etmektedir (Tansuğ, 1995: 23).

2.1.1. Hitit heykel sanatı

Kafkaslar üzerinden Anadolu'ya M.Ö 2000 yıllarında geldikleri varsayılan Hititler, Hattuşaş (Boğazköy) merkezli olarak Kızılırmak yayı içerisinde devletlerini kurmuşlardır. Anıtaş tarafından ilk siyasi birlik sağlanmıştır (Akulgan 2014: 86).

Hitit devlet yönetiminde kral ve kraliçe yönetimin mutlak hakimi olmuş,Krallık babadan oğula geçmiştir..Kraldan sonra devlet yönetiminde en yetkili kişi ‘Tavananna’ denilen Kraliçe olmuştur (Darga, 2013: 137).

Anadolu’da anıtsal heykel sanatı Hititlerle başlar. Sur kapıları üzerinde yer alan; aslan, kral, sfenks kabartmaları kapı ayaklarını oluşturan büyük taş bloklara, kabartmalar şeklinde yapılmıştır. Alacahöyük’te bulunan tapınağın kapısında yer alan insan başlı aslan gövdeli (sfenks) iri figürler, yüksek kabartma tekniğinde yapılmış, yeleleri ve tüyleri ayrıntılı olarak işlenmiştir (Resim 1). Bu sfenksli kapının iki yanında duvarların alt bölümlerinde yer alan taş blokların (orthostat) dış yüzeylerinde ise kabartmalar (rölyef) yer almıştır. Bu kabartmalarda dini törenler, şenlikler, kralın günlük yaşamından sahneler işlenmiştir. Orthostatlardan bazıları bugün Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesinde sergilenmektedir. Yazılıkaya açık hava tapınağında ise doğal kayalığın yan yüzeyleri düzlenerek buraya kabartma tanrı figürleri sıralanmıştır. İnsan biçiminde düşünülen tanrıların giysileri, vücut adaleleri ve yüz çizgileri ayrıntılı olarak işlenmiştir (Temizel 1979: 108)(Görsel 2).

Resim 2.1: Sfenksli kapı, Alacahöyük

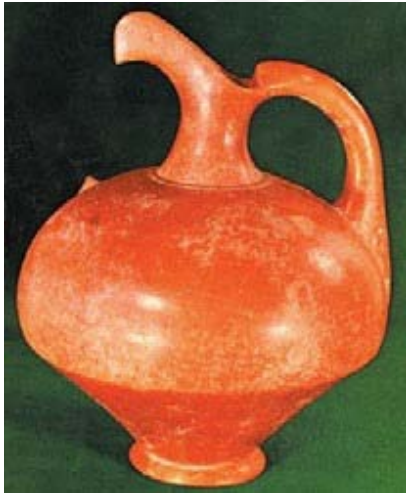
Resim 2.2: Tanrı kabartmaları

Hititler Heykel sanatında, doğa izlenimlerinin optik görüntüsüne dayanan anlatıma yaklaşmamıştır. Sanatta arkaik anlayışları bütün uygarlıkları boyunca devam etmiş, dolayısıyla blok anlatımı yani figürlerin kitle görünüşleri önem kazanmıştır (Koç 2006: 77).

Hititlere ait Anadolu’nun çeşitli yerlerinde genellikle ırmak kenarlarında ya da yüksek kayalık alanlarda yer alan kaya kabartmalarında kral ve kraliçeyi tanrılarla birlikte

gösteren sahneler görülmektedir. Bu kabartmalar kralın tanrılara duyduğu saygının ifadesi olmakla birlikte merkezi devlet gücünün de simgesiydi. (Güngör 2014: 132).

Hitit kabartma sanatı örnekleri, küçük sanat eserleri arasında yer alan mühürlerde de görülür. Silindir veya düğme biçiminde yapılan mühürlerin üzerinde insan ve hayvan figürleri ayrıntılı olarak işlenmiştir. Hitit keramikleri (çanak, çömlekleri) genellikle kırmızı renkli, düzgün yüzeyli ve bezemesiz kaplardır (Resim 3). Alışılmış biçimlerin yanısıra, plastik etki bırakan çift başlı ördek, antilop, boğa, kuş gibi hayvan biçimli kaplar da üretmişlerdir (Resim 4). Ryton (riton) adı verilen bu eserler dini törenler sırasında içki kabı olarak kullanılan kutsal eşyalardı. (Temizel 1979: 10)

Resim 2.3: Keramik kap, Boğazköy

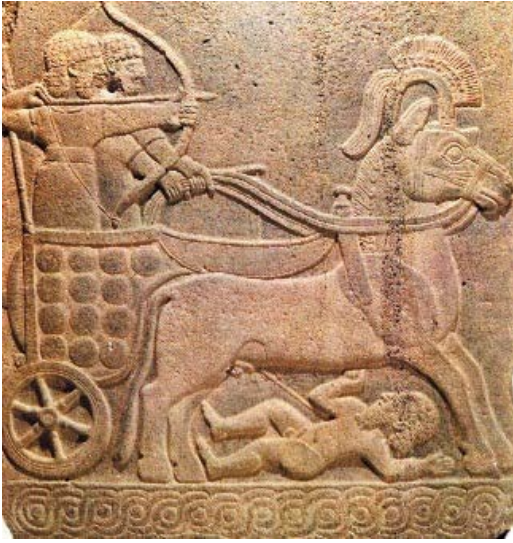

Resim 2.4: Çift başlıklı ördek heykelciği

Geç Hitit Dönemine ait başlıca merkezler; Kargamış, Malatya, Kahramanmaraş ve Konya çevresinde yer almaktadır. Heykel sanatında; kapı aslanları ve orthostatları süsleyen kabartma geleneği sürdürülmüştür. Zaman zaman farklı kültürlerden (Suriye, Kuzey Mezopotamya) etkilenen bu sanatın en güzel örneklerinden biri, Kargamış’ da bulunmuş savaş arabasını betimleyen kabartmadır. Bu kabartmanın üstünde yer aldığı orthostat, Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi’nde sergilenmektedir (Resim 5). Konya İvrizde bulunan bir kaya kabartmasındaki bereket tanrısı, bir elinde üzüm salkımı

diğerinde ise başak tutarken betimlenmiştir (Resim 6). (Ölmez ,Uysal ve Yılmaz 2012: 79).

Anadolu'da büyük bir uygarlık yaratan Hitit krallığının M.Ö 1190-1183 tarihlerinde batıdan gelen deniz kavimleri veya Ege göçleri olarak adlandırılan barbar halkların saldırılarıyla başta Hattuşa olmak üzere bütün Hitit kentlerini yağmalayıp, yakılıp yıkılması sonunda Hitit krallığının varlığı sona ermiştir (Kılıçkaya 2014: 49).

Resim 2.5: Savaş arabası betimlemesi

Resim 2.6: Kaya kabartması, İvriz

2.1.2. Frigya Heykel Sanatı

Balkan yarımadasından gelip Sakarya ırmağı ile Ankara,Polatlı ve Eskişehir arasında kalan bölgede Gordion merkez olarak kurulmuşlardır. Krallarına genelde Midas adı verilir. Kimmerler tarafından zayıflayan devlet Lidya egemenliğine girecektir.(M.Ö 676)Sayıları az olsa da çeşitli yerlerde bulunan Ana Tanrıça (Kybele) heykelleri, Friglerin heykel sanatında oldukça usta olduklarını göstermektedir (Güngör 2014: 54).

Frig heykel sanatından günümüze kadar fazla örnek kalmasa da elde edilen eserlerde Yunan, Asur ve Geç Hitit dönemi etkileri görülür. Kireç taşı, fildişi, ağaç gibi malzemeler kullanılan heykellerin en güzel örnekleri; toprağın, bereketin ve kentlerin tek hakimi olarak kabul edilen ana tanrıça Kybele (Kibele) adına yapılanlardır. Boğazköy'de

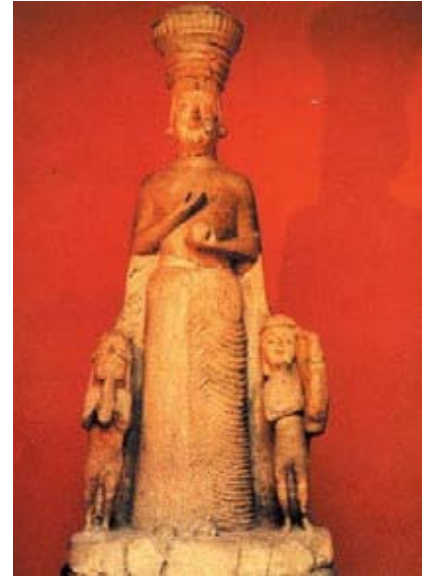
bulunmuş başında yüksek bir başlık taşıyan tanrıça Kybele (Resim 7) uzun pilili bir etek giymiş, elinde bereket sembolü olan bir nar tutmaktadır. İki yanında yer alan çocuklardan birinin elinde lir diğerinde ise flüt bulunmaktadır. Yunan etkisi taşıyan heykel bugün Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesindedir(Akulgan 2014: 125)

Friglerin en önemli kentlerinden birisi de Ankara olmuştur. Ankara'nın 150 km. batısında yer alan Pessinus, Frigler için büyük bir tapım merkezidir. Teokratik bir düzenle yönetilen bu kentin başında, büyük rahip ve bir ruhban heyeti yer almıştır. Tanrıların büyük anası denilen Kybele'nin heykelinin yontulduğu taşların, kutsal olduğuna ve gökten düştüğüne inanılmıştır (Destı, 2009: 123).

Kabartma sanatı örneklerinde ise; ahşap, taş ve pişmiş toprak gibi malzemeler kullanılmıştır. Taş kabartma örnekleri orthostatlarda kaya mezar ve anıtlarının cephelerinde yer almıştır. Bu kabartmalarda; at, boğa, sfenks gibi figürlerin işlenişinde Asur ve Geç Hitit etkileri görülür. En güzel örnekleri Ankara çevresinde bulunmuş olan orthostatlardır (Resim 8). Evlerin dış yüzeylerini süslemek için kullanılan toprak levhalarda yer alan kabartma sanatı, aynı zamanda ahşap mobilyalarda, kapı ve pencere çerçevelerinde de uygulanmıştır (İbrahimgil 1987 : 69).

Resim 2.7:Aslan kabartması.

Resim 2.8: Kybele heykeli,

2.1.3. Lidya Heykel Sanatı

Batı Anadolu'da Gediz ve Küçük Menderes nehirleri arasında kalan bölgede, Sard (Sardes) merkezli olarak kurulmuşlardır. Giges bilinen ilk krallarıdır. Krezus dönemi devletin en parlak devridir. Kimmer, Med ve Perslerle mücadele edilmiş. Persler tarafından yıkılmışlardır.(M.Ö. 546) 141 yıl süren Lidya uygarlığının en önemli olaylarından biri kuşkusuz paranın bulunuşudur. Lidyalıların, uygarlık tarihine yaptıkları en güzel armağan olan paranın bulunuşuyla, ilkel değiş tokuş yöntemi de rafa kaldırılmıştır (Akyıldız 1997: 75).

Lidya uygarlığında heykel ve kabartma sanatı oldukça gelişmiştir. Taş, mermer ve değerli madenler kullanarak eserler vermişlerdir. Bu eserlerin çoğu günümüze ulaşamamıştır. Kabartmalarda mitolojik konular, aslan ve dans eden genç kız figürleri işlenmiştir. Lidya heykel sanatının bazı örnekleri Manisa (Kırkağaç), Harta ve Uşak (Aktepe) tümülüsünde yapılan kazılarda elde edilmiştir.(Yaman, Sungur ve Özer 2012: 87)

Resim 2.9: Nabonidus Steli,

Resim 2.10: Lidya kabartması, Sardes,

2.1.4. Urartu Heykel Sanatı

Urartu sözcüğü aslında; ulusun, ülkenin adı anlamına gelir. Daha doğrusu o adın Asurlularca, kendi tarihlerinin son yüzyıllarında kullanılan biçimidir. Bu ad I.Salmanassar döneminden İ.Ö. 1280-1261'den (diğerlerine göre İ.Ö. 1274-1244)itibaren, Asur belgelerinde “uruatri” biçiminde geçmektedir. Asurluların “Atri” biçiminde yazdığı bölüm, elbette o dönemdeki (İ.Ö.1200'lerdeki) en yaygın Anadolu dili olan Luvi dilinin Adral Atra (erkek koca, özellikle Ana Tanrıçanın kocası olan tanrı) adını akla getirmektedir (Umar 2013: 11).

Doğu Anadolu'da Van Gölü ve çevresinde Tuşpa merkezli olarak kurulmuşlardır. Kurucusu I.Savdur' dur.3 yüzyıl bölgede hakimiyet sürmüşlerdir.Medler tarafından yıkılmışlardır.(M.Ö 600) Urartuların yerleştikleri bölgenin maden yatakları açısından zengin olması maden sanatının gelişmesine neden olmuştur. Çeşitli mezarlarda yapılan kazılarda altın ve gümüşten yapılmış süs eşyaları, tunç kemerler, hayvan ve insan heykelcikleri, boğa başları, kazanlar, üç ayaklı kazanlar şamdanlar, kılıçlar vb. bulunmuştur. Çeşitli maddelerden yapılan bu küçük sanat yapıtları dövme ve dökme tekniğindedir.(Temizel 1979: 96)

Urartular, bir zenginlik simgesi sayılan fil dişinden, süs eşyalarının yapımında yararlanmışlardır. Altıntepe' de bulunan kartal başlı ve insan gövdeli kanatlı cin heykelciği fil dişinden yapılmıştır. Urartular; heykel ve kabartmalarda daha çok tanrı, tanrıça, Grifon ve törenleri içeren konuları işlenmişlerdir. Grifon, baş ve kanatları kartal, gövdesi aslan biçiminde mitolojik yaratıklara verilen addır. Urartuların yaptıkları çanak çömlekler, madenî yapıtların etkisinde kalmıştır. Seramik atölyelerinde üretilen kırmızı renkli ve parlak görünümlü kaplar; bakır ve tunç gibi madenî kapların taklitleridir. Şişkin karınlı, yuvarlak ya da yonca ağızlı küçük testiler, çeşitli türde çanak ve tabaklar, insan yüzü vazolar en çok yinelenen kap biçimleri arasındadır. Urartu sanatı, eklektik bir

sanattır. Eklektik, değişik tarzların öğelerinin bir arada kullanılmasıdır (Akyıldız 1997: 106).

Urartu mimarisi, Suriye ve Anadolu örneklerinin etkisinde iken resim ve süsleme sanatları Asur sanatı etkisinde kalmışlardır. Ancak onların yaşadıkları bölgenin coğrafi ve topografik özelliklerine uyum sağlayarak ortaya çıkardıkları yapıtlarda gerçek bir Urartu damgası her zaman kendini gösterir. Örneğin, kayalıklar üzerine büyük bir planlama sonucu oturtulmuş kaleler ile yalçın dağları aşırıp giden kara yolları bu uygarlığın özgün örnekleridir (İbrahimgil 1987: 110).

Resim 2.11: Altintepe de bulunan oturan aslan

Resim 2.12: Altintepe (Erzincan)'de bulunan kanatlı cin

III. BÖLÜM

3.Yöntem

3.1. Araştırma Modeli

Araştırmanın modeli nitel araştırma modellerinden durum çalışması modelidir. Durum çalışması; bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi (içeriği) içinde çalışılan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan bir araştırma yöntemidir (Yin 1984: 23).

Araştırmacı İlk Çağ Anadolu medeniyetleri ile ilgili öğrencileri bilgilendirip uygulamanın yaptırılacağı öğrencilerden; İlk çağ Anadolu medeniyetinden (Hititler, Frigler, Urartular, Lidyalılar) birini seçmeleri, seçtiği medeniyetin adını, hikayesini anlatmaları istenmiştir. Daha sonra heykellerini kendi özgün tasarımlarına dönüştürmeleri söylenmiştir.

3.2. Çalışma grubu (Örneklem)

Araştırma da nitel araştırma yöntemleri kullanıldığından örneklem sayısı evrene bağımlı değildir ve genelleme içermez. Bu nedenle evren yerine “çalışma grubu” kullanılacaktır. Araştırmanın çalışma grubunu Düzce’ye bağlı Kaynaşlı İmam Hatip Ortaokulun da 8.sınıfta eğitim görmekte olan toplam 10 öğrenciden oluşmuştur.

Araştırmada “benzeşik örnekleme” yöntemi kullanılmıştır. Benzeşik örnekleme maksimum çeşitlilik örneklemesinin tam tersi bir örnekleme yöntemidir. Buradaki

amaç, küçük, benzeşik bir örneklem oluşturma yoluyla belirgin bir alt-grubu tanımlamaktır (Şimşek ve Yıldırım 2011).

Tablo 3.1: Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Ders	Kız	Erkek	Toplam
Görsel Sanatlar	0	10	10
Toplam	0	10	10

Tablo incelendiğinde öğrencilerin hepsinin erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 3.2: Öğrencilerin Yaşlara Göre Dağılımı

Yaş	8/B	%
14	9	90
15	1	10

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin % 90'nının 14 yaşında olduğu, % 10'unun ise 15 yaşında olduğu görülmektedir.

3.3. Verilerin Toplanması

Anadolu medeniyetleri ve bu dönemlerde yapılan heykellerle ilgili kaynaklar taranmıştır. Araştırma sürecine ve sonucuna katkı sağlayacak her türlü yazılı veya görsel kaynaklar incelenmiş, Anadolu Medeniyetlerinde Heykel konusunun öğrencilerin duyuşsal süreçlerine etkisini araştırmak üzere 7 başlıktan oluşan gözlem ve gözlem formu uygulanmıştır.

3.3.1. Alanyazın (Literatür) Tarama

Bu araştırmaı doğru temellere dayandırmak için literatür tarama tekniğiyle öncelikle kavramların geniş ve ayrıntılı bir açıklaması yapılacaktır. Buna dayalı olarak araştırmanın ilk kısımlarında ve Anadolu medeniyetleri ve bu dönemlerde yapılan heykellerle ilgili kaynaklar taranmıştır.

3.3.2. Doküman İnceleme

Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Doküman incelenmesi, hemen her araştırma için kaçınılmaz olan bir veri toplama tekniğidir. Belge yoksa tarih de yoktur (Madge 1965:75). Örneğin ğrenciler ile ilgili bilgi içeren ve araştırma sürecine ve sonucuna katkı sağlayacak her türlü yazılı veya görsel kaynaklar burada incelenmiştir. Araştırma sürecinde aşağıdaki veri toplama araçları kullanılmıştır.

Anadolu Medeniyetleri Bilgi Formu (Bilişsel): Anadolu medeniyetlerinde heykel konusu öğrencilerin bilişsel birikimlerini araştırmak üzere 12 adet çoktan seğmeli soru sorulmuştur.

Uygulama Anahtarı: Anadolu medeniyetlerinde heykel konusu öğrencilerin uygulama sürecine nasıl etki edeceği ile ilgili ğrenci ürün değerlendirmesi yapılmıştır.

3.3.3. Görüşme:

Araştırma bir veri toplama aracı olan görüşme yöntemi kullanılarak gerçekleştirilecektir. Görüşme tekniği ilk bakışta kolay bir veri toplama yöntemi olarak algılanabilirken; görüşme “beceri, duyarlılık, yoğunlaşma, bireyler arası anlayış, öngörü, zihinsel uyanıklık ve disiplin gibi çok boyutu kapsaması açısından hem sanat hem de bir bilimdir” (Yıldırım ve şimşek, 2004). Görüşme Düzce’ye bağlı Kaynaşlı İmam Hatip Ortaokulunda 8. sınıfta eğitim görmekte olan öğrenciler ile birebir görüşme şeklinde yapılmıştır.

Görüşme tekniği ile veri toplamada güvenilirlik toplanan verilerin kalitesine bağlıdır. Bu yüzden de kaliteli bilgi elde etmek için görüşmeyi yapan kişi süreç içinde genellikle dinlemede kalmalı, karşısındaki bireyin görüşlerini düşüncelerini değerlendirmemeli veya eleştirmemelidir (Şencan 2005: 48). Görüşme ne çok hızlı ne de çok yavaş şekilde yürütülmelidir. Eğer görüşmeyi yapan kişi aldığı cevaplar karşısında memnun kalmamışsa soruyu tekrar yöneterek konunun netlik kazanmasını sağlamalıdır. (Şencan 2005: 69)

Araştırmada aşağıdaki veri toplama aracı kullanılacaktır.

Görüşme Formu (Duyuşsal): Anadolu Medeniyetlerinde Heykel konusunun öğrencilerin duyuşsal süreçlerine etkisini araştırmak üzere 7 başlıktan oluşan gözlem formu uygulanmıştır.

3.3.4. Gözlem:

Gözlem türlerine ilişkin olarak, araştırmacının, yapıya yönelik iki temel boyut üzerinde düşünmesi gereklidir: (1) gözlemin gerçekleşeceği ortam yada çevrenin yapısı (doğal yada yapay), (2) araştırmanın geçtiği ortama ilişkin araştırmacının aldığı yapısal kararlar (Bairley 1982). Düzce / Kaynaşlı İmam Hatip Ortaokulu 8.sınıfta eğitim görmekte olan öğrencilere yarı yapılandırılmış gözlem türü uygulanacaktır. Araştırmada aşağıdaki veri toplama aracı kullanılacaktır.

Gözlem Formu (Duyuşsal): Anadolu Medeniyetlerinde Heykel konusunun öğrencilerin duyuşsal süreçlerine etkisini araştırmak üzere 7 adet açık uçlu soru sorulacaktır.

3.4. Verilerin Analizi

Veri analizinde doküman ve betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Çalışmaya katılan öğrenciler Ö1, Ö2, Ö3,Ö10 şeklinde kodlanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde, nitel araştırma veri analiz yöntemlerinden betimsel analiz ve içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinde birbirine benzeyen veriler, belirli kavramlar ve temalar etrafında bir araya getirilmekte ve okuyucunun anlayabileceği şekilde düzenlenerek

yorumlanmaktadır. İçerik analizinde öncelikle elde edilen veriler araştırmacılar tarafından okunarak uygun kodlar oluşturulmuştur.

3.4.1.Betimsel analiz

Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür. Bu analiz türünde araştırmacı görüştüğü ya da gözlemiş olduğu bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtabilmek amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verebilmektedir. Bu analiz türünde temel amaç elde edilmiş olan bulguların okuyucuya özetlenmiş ve yorumlanmiş bir biçimde sunulmasıdır (Yıldırım ve şimşek 2003).

Betimsel analiz dört aşamada gerçekleşmektedir. Birinci aşamada araştırmacı araştırma sorularından, araştırmanın kavramsal çerçevesinden ya da görüşme ve gözlemlerde yer alan boyutlardan hareket ederek veri analizi için bir ereve oluşturur. Böylece verilerin hangi temalar altında düzenleneceği ve sunulacağı belirlenmiş olur. Ardından, araştırmacı daha önce oluşturmuş olduğu çerçeveye dayalı olarak verileri okur ve düzenler. Bu süreçte verilerin anlamlı ve mantıklı bir biçimde bir araya getirilmesi önem taşımaktadır. Bu aşamadan sonra araştırmacı düzenlemiş olduğu verileri tanımlar. Bunun için gerekli yerlerde doğrudan alıntılara da başvurmak zorunda kalabilir. Bu sürecin sonunda araştırmacı tanımlamış olduğu bulguları açıklar, ilişkilendirir ve anlamlandırır. Araştırmacı bu aşamada ayrıca yapmış olduğu yorumları daha da güçlendirmek için bulgular arasındaki neden sonuç ilişkilerini açıklar ve ihtiyaç duyulması durumunda farklı olgular arasında karşılaştırma yapar (Yıldırım ve şimşek 2003).

3.4.2. İçerik analizi

İçerik analizi, nitel veri analiz türleri arasında en sık kullanılan yöntemlerden biridir. İçerik analizi ağırlıklı olarak yazılı ve görsel verilerin analiz edilmesinde kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntemde tümdengelimci bir yol takip edilmektedir. İçerik analizinde araştırmacı öncelikli olarak araştırma konusu ile ilgili kategoriler

geliştirmektedir. Araştırmacı daha sonra, incelemiş olduğu veri setinde, bu kategoriler içerisine giren kelime, cümle ya da resimleri saymaktadır. Kategori geliştirme aşamasında araştırmacı dikkatli olmalı ve aynı metin üzerinden benzer bir araştırma yürütmeyi planlayan başka araştırmacıların da aynı sonuçlara ulaşabilecekleri türden uygun kategoriler geliştirmelidir (Silverman 2001 : 87).

3.5 Geçerlilik ve güvenirlilik

Araştırma verilerinin çözümlenmesinde içerik analizi çözümleme tekniği kullanılmıştır. İçerik analizinde temel amaç birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayacağı bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek 2006: 227). Bu çalışmada, her görüşme formunda yer alan sorulara dayalı olarak veriler çözümlenmiştir. Görüşmecilerin her bir soruya verdikleri yanıtlar, kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilmiş, yer yer görüşmecilerin çarpıcı olan görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır. Alıntılarda kullanılan görüşmeci isimleri gerçek isimler olmayıp, araştırmacı tarafından verilen kod isimlerdir.

Araştırmanın güvenirliğini gerçekleştirmek amacıyla, katılımcıların sorulara verdikleri yanıtlar araştırmacılar ve alandan bir uzman ile incelenerek “Görüş Birliği” ve “Görüş Ayrılığı” olan maddeler belirlenmiştir. Bu şekilde yapılan araştırma veri analizi güvenirliği; **Görüş Birliği / (Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı) X 100** formülü kullanılarak hesaplanmıştır (Aktaran; Demir 2009: Miles ve Huberman, 1994). Araştırmada tüm kodlarda ortalama güvenirlik % **83.33** olarak bulunmuştur.

3.6. Verilerin kodlanması ve uzmanlar arası güvenirlilik

Veri toplama aracı olan görüşme formu (duyuşsal) için araştırmacılar tarafından içerik analizi yöntemi ile oluşturulan 18 koddan 15'i araştırmacılarca kabul edilmiştir. Araştırmadaki kodların uygunluğu konusunda araştırmacılar $15/(15+3).100=83.33$ oranında görüş birliğine varmıştır. Uzlaşma yüzdesi kodlar

üzerinden hesaplanmıştır. Burada elde edilen sonuç, araştırma için güvenilir kabul edilmiştir. Aşağıda görüş birliği ve ayrılığı tablo halinde verilmiştir.

Tablo 33. Görüşme formu(duyuşsal) uzmanlar arası güvenilirlik

Toplam kod sayısı		NG ile CD	%
18	Görüş birliği	15	83.33
	Görüş ayrılığı	3	16.67

Veri toplama aracı olan gözlem formu(duyuşsal) için araştırmacılar tarafından içerik analizi yöntemi ile oluşturulan 12 koddan 10'u araştırmacılarca kabul edilmiştir. Araştırmadaki kodların uygunluğu konusunda araştırmacılar $10/(10+2).100=83.33$ oranında görüş birliğine varmıştır. Uzlaşma yüzdesi kodlar üzerinden hesaplanmıştır. Burada elde edilen sonuç, araştırma için güvenilir kabul edilmiştir. Aşağıda görüş birliği ve ayrılığı tablo halinde verilmiştir.

Tablo 3.4. Gözlem formu(duyuşsal) uzmanlar arası güvenilirlik

Toplam kod sayısı		NG ile CD	%
12	Görüş birliği	12	83.33
	Görüş ayrılığı	2	16.67

IV.BÖLÜM

4. Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde Anadolu medeniyetlerinde heykel konusunun öğrencinin uygulama süreçlerine olan etkisi araştırılmış ve elde edilen veriler açıklanmıştır. Veriler öğrencilerin uygulama süreçlerini gözlem, görüşme(duyuşsal)bilgi formu veri toplama araçlarını içermektedir.

4.1. Ana Tema ve Alt Temalar

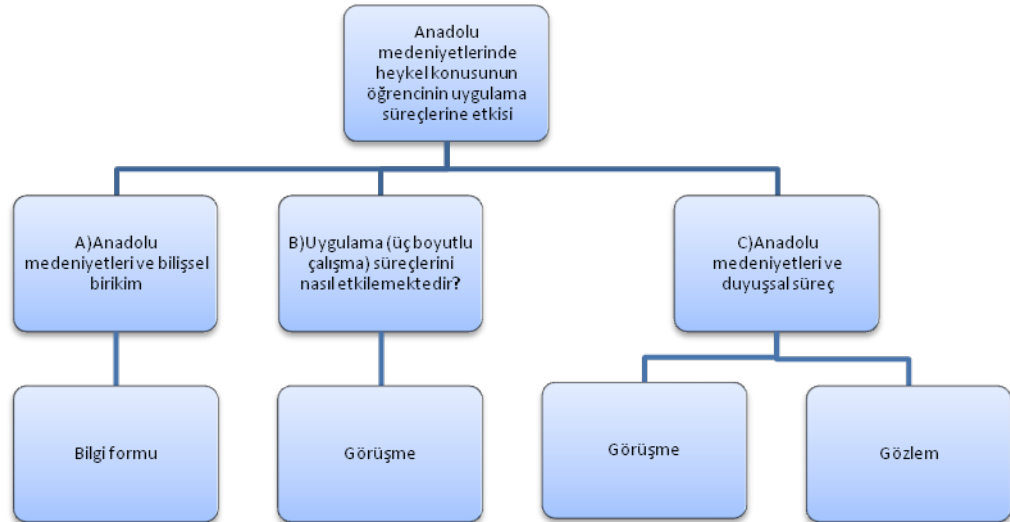
4.1.1. Ana Tema : Anadolu Medeniyetlerinde Heykel Konusu

4. 1. 1. 1. Alt Tema: Bilişsel Süreçleri

4. 1. 1. 2. Alt Tema: Uygulama Süreçleri

4. 1. 1. 3. Alt Tema: Duyuşsal Süreçleri

Şekil 1: Ana Tema ve Alt Temalar

4. 1. 1. 1. Alt Tema: Bilişsel Süreçleri

Anadolu medeniyetleri konusunun anlatımının ardından 2 haftalık süreçte medeniyetler ile ilgili 3 boyutlu çalışma yapılmasının ve öğrencinin seçtiği medeniyetin genel özelliklerini anlatmasının ardından yapılan 12 soruluk testten öğrencilerin aldığı not ortalaması 100 üzerinden 78.8' dir. Aşağıda bilgi sorularının sonucu tablo halinde verilmiştir.

Tablo 4.5 : Bilgi formu (bilişsel) Görüşme sorular

	Öğrenciler	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	%
Sorular	1	8	8	8	0	0	8	8	8	8	8	%80
	2	8	0	0	0	8	0	0	0	0	0	%20
	3	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	%100
	4	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	%100
	5	8	8	8	8	8	8	8	8	8	0	%90
	6	8	8	0	8	8	8	8	8	8	8	%90
	7	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	%100
	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	%100
	9	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	%100
	10	0	8	8	8	0	8	0	0	8	0	%50
	11	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	%10
	12	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	%100
	Toplam puan	84	84	76	76	76	84	64	84	92	68	

İlk soruya öğrencilerin %80' i, 2. soruya %20'si, 3. Soruya %100' ü, 4. soruya %100'ü, 5.soruya %90'ı, 6.soruya %90 ı, 7.soruya %100'ü, 8.soruya %100 ü, 9.soruya %100'ü, 10.soruya %50'si, 11.soruya %10'u, 12.soruya %100'ü doğru yanıt vermiştir.

Ünlü psikolog Piaget (1962) bilişsel gelişim evrelerini genişletir. İnsan nasıl öğrenir? Sorusunun cevaplarını arar. Victor Lowenfeld ise; bütün

öğrencilerin“evrenselden tikele” doğru doğal olarak gelişeceklerini varsayarak, sanatsal gelişim evrelerinin yalnız çerçeve kurallar olmadığını ve bu evrelerin çoğu kez birbiriyle örtüşeceğini belirtir. Piaget ve Lowenfeld de açık eğitimi savunmuş, katı öğretime karşı gelmişlerdir (Buyurgan ve Buyurgan 2012: 26).

4. 1. 1. 2. Alt Tema: Uygulama Süreçleri

Üç boyutlu çalışmalar boşlukta biçimlendirilir ve her açıdan tasarlanabilir. Kullanılan malzemeler, çocukların biçimi, derinliği, boşluğu ve dokuyu keşfetmeleri için deneyim sağlar. Çoğu üç boyutlu sanat etkinliğinde odak noktası; dokunma, görme ve hissetmenin duyuşsal elemanları üzerindedir (Edwards, 2002: 234).

Yapılan uygulama sonunda, öğrencilerin çalışmaları, 1 halk eğitim merkezinde görevli resim öğretmeni, 1 alanda eğitim alan yüksek lisans öğrencisi ve alanında uzman üniversite öğretim üyesi tarafından değerlendirilmeye alınmıştır. Değerlendirme kriterleri; kompozisyon, sanatsal düzenleme öge ve ilkeleri, konuyla bağlantılı biçim oluşturma, malzeme kullanım gücü ve özgünlük olarak 5 ayrı grupta ele alınmıştır. Uzmanların öğrencilerin ürünlerini değerlendirirken verebilecekleri en yüksek puan 20, en düşük puan ise 10’ dur. Uzman değerlendirme formu Ek 2’ de verilmiştir.

Uygulamaya katılan öğrencilerin seçtiği medeniyetlerdeki çalışmalarında yer vereceği ayrıntıların bireyin kendisine bırakarak ve henüz 8.sınıf olduklarından fazla ayrıntıya boğulmaları engellenerek 2 haftalık süreçte bitirmiş olduğu üç boyutlu çalışmaları ve uygulama değerlendirmeleri aşağıda verilmiştir.

Resim: 4.13 (Ö1'in çalışması)

Tablo 4.6 : Uygulama değerlendirme

Performans Düzey Boyutları	20 İyi	15 Orta	10 Zayıf	Ortalama
Uzmanlar	Uz1	Uz2	Uz3	
Kompozisyon	20	15	15	15
Malzeme Kullanım Gücü	15	20	15	15
Özgünlük	15	15	20	15
Sanatsal Düzenleme Öge ve İlkeleri	20	20	20	20
Konuyla Bağlantılı Biçim Oluşturma	15	15	20	15

Resim: 4.14 (Ö2'nin Hitit uygarlığı çalışması)

Tablo 4.7 : Uygulama değerlendirme

Performans Düzey Boyutları	20 İyi	15 Orta	10 zayıf	Ortalama
Uzmanlar	Uz1	Uz2	Uz3	
Kompozisyon	20	15	20	20
Malzeme Kullanım Gücü	15	20	15	15
Özgünlük	15	15	20	15
Sanatsal Düzenleme Öge ve İlkeleri	20	15	20	20
Konuyla Bağlantılı Biçim Oluşturma	15	15	20	15

Resim: 4.15 (Ö3'in Hitit uygarlığı çalışması)

Tablo 4.8 : Uygulama değerlendirme

Performans Düzey Boyutları	20 İyi	15 Orta	10 zayıf	Ortalama
Uzmanlar	Uz1	Uz2	Uz3	
Kompozisyon	20	20	15	15
Malzeme Kullanım Gücü	15	20	15	15
Özgünlük	15	15	20	15
Sanatsal Düzenleme Öge ve İlkeleri	20	15	20	20
Konuyla Bağlantılı Biçim Oluşturma	15	15	20	15

Resim: 4.16 (Ö4'ün Lidyalılarla ilgili çalışması)

Tablo 4.9 : Uygulama değerlendirme

Performans Düzey Boyutları	20 İyi	15 Orta	10 zayıf	Ortalama
Uzmanlar	Uz1	Uz2	Uz3	
Kompozisyon	20	15	15	15
Malzeme Kullanım Gücü	15	20	15	15
Özgünlük	15	15	15	15
Sanatsal Düzenleme Öge ve İlkeleri	20	15	20	20
Konuyla Bağlantılı Biçim Oluşturma	15	15	20	15

Resim: 4.17 (Ö5'in Lidyalılarla ilgili yaptığı çalışması)

Tablo 4.10: Uygulama değerlendirme

Performans Düzey Boyutları	20 İyi	15 Orta	10 zayıf	Ortalama
Uzmanlar	Uz1	Uz2	Uz3	
Kompozisyon	20	15	15	15
Malzeme Kullanım Gücü	15	20	15	15
Özgünlük	20	15	20	20
Sanatsal Düzenleme Öge ve İlkeleri	20	20	20	20
Konuyla Bağlantılı Biçim Oluşturma	15	15	15	15

Resim: 4.18 (Ö6'nın Urartularla ilgili yaptığı çalışması)

Tablo 4.11 : Uygulama değerlendirme

Performans Düzey Boyutları	20 İyi	15 Orta	10 zayıf	Ortalama
Uzmanlar	Uz1	Uz2	Uz3	
Kompozisyon	20	15	15	15
Malzeme Kullanım Gücü	15	20	15	15
Özgünlük	15	15	20	15
Sanatsal Düzenleme Öge ve İlkeleri	15	20	20	20
Konuyla Bağlantılı Biçim Oluşturma	15	15	15	15

Resim: 4.19 (Ö7'nin Lidyalılarla ilgili yaptığı çalışması)

Tablo 4.12: Uygulama değerlendirme

Performans Düzey Boyutları	20 İyi	15 Orta	10 zayıf	Ortalama
Uzmanlar	Uz1	Uz2	Uz3	
Kompozisyon	15	15	15	15
Malzeme Kullanım Gücü	15	15	15	15
Özgünlük	15	15	20	15
Sanatsal Düzenleme Öge ve İlkeleri	20	20	20	20
Konuyla Bağlantılı Biçim Oluşturma	15	15	20	15

Resim: 4.20 (Ö8'in Urartularla ilgili yaptığı çalışma)

Tablo 4.13: Uygulama değerlendirme

Performans Düzey Boyutları	20 İyi	15 Orta	10 zayıf	Ortalama
Uzmanlar	Uz1	Uz2	Uz3	
Kompozisyon	20	15	15	15
Malzeme Kullanım Gücü	15	20	15	15
Özgünlük	15	20	20	20
Sanatsal Düzenleme Öğe ve İlkeleri	20	20	20	20
Konuyla Bağlantılı Biçim Oluşturma	15	20	20	20

Resim: 4.21 (Ö9'un Urartularla ilgili yaptığı çalışma)

Tablo 4.14: Uygulama değerlendirme

Performans Düzey Boyutları	20 İyi	15 Orta	10 zayıf	Ortalama
Uzmanlar	Uz1	Uz2	Uz3	
Kompozisyon	20	15	15	15
Malzeme Kullanım Gücü	20	20	15	20
Özgünlük	15	15	20	15
Sanatsal Düzenleme Öge ve İlkeleri	20	20	20	20
Konuyla Bağlantılı Biçim Oluşturma	15	15	20	15

Resim: 4.22 (Ö10'un Lidyahılarla ilgili yaptığı çalışma)

Tablo 4.15: Uygulama değerlendirme

Performans Düzey Boyutları	20 İyi	15 Orta	10 zayıf	Ortalama
Uzmanlar	Uz1	Uz2	Uz3	
Kompozisyon	15	15	15	15
Malzeme Kullanım Gücü	15	20	20	20
Özgünlük	15	15	20	15
Sanatsal Düzenleme Öge ve İlkeleri	20	20	20	20
Konuyla Bağlantılı Biçim Oluşturma	15	15	20	15

4. 1. 1. 3. Alt Tema: Duyuşsal Süreçleri

Bu bölümde çalışmaya katılan öğrencilere Görüşme Formu (Duyuşsal) uygulanmış, 6 haftalık uygulamanın ardından görüşleri alınmıştır. Kullanılan ölçekte öğrencilere 6 adet açık uçlu soru yöneltilmiş ve görüşmelerin analizinin ardından aşağıdaki kodlara ulaşılmıştır.

Tablo 4.16: Görüşme formu kodları

Görüşme formu (duyuşsal) kodlar	Kullanım tekrarı	%
Eleştiriye memnuniyet	10	100
Uygulamasına değer verme	10	100
Simgesel değerinin olması	9	90
Şaşırtan şeyin olması	8	80
Dönemle ilgili konunun dikkat çekmesi	4	40
İnançları garipseme	3	30
Merak duygusu	2	20
Medeniyet seçme kriterinin olmaması	2	20
Şaşırtan şeyin olmaması	2	20
Savaşla ilgili konuyu sevme	1	10
Simgesel değerinin olmaması	1	10
Kültürünü tanıma isteği	1	10
Konuyu sıkıcı bulma	1	10
Çalışması ile tarihsel dönemi içselleştirme	1	10
Heykelleri müzede görmeyi isteme	1	10

Çalışma sonunda uygulanan görüşme formunda, katılan öğrencilerden alınan verilere bakıldığında, **eleştiriye memnuniyet** kodunun kullanım sıklığı 10'dur. Öğrencilerin etrafından aldığı eleştirilere memnun olduğu görülmüştür.

Buyurgan (2007)' ye göre; Eleştiri; sanat eserini her yönüyle tanımak, değerlendirmek amacıyla yazılan yazı türü, tenkit. Herhangi bir konuda bilgiye dayalı düşünce üretmek olarak tanımlanabilir.

Uygulamasına değer verme kodunun kullanım sıklığı 10'dur. Bütün öğrenciler yaptığı çalışmasına değer verdiğini söylemiştir.

Simgesel değerinin olması kodunun kullanım sıklığı 9'dur. Simgeler, algılama sonucu belleğimize kaydolan imgelerimizin kavramsallaştırılmış işaretleri, kodlarıdır. Düşünme ve üretme süreçlerinde bu sembollerden yararlanılır (San 2004: 26-30).

Ö2 Aslan heykelinin kendisi için gücü ifade ettiğini,

Ö3 Büyük baş hayvanın onun için bereketi ifade ettiğini,

Ö4 Seçtiği medeniyetle ilgili yaptığı kuş çalışmasının hem içki kabı hem de özgürlüğü hissettirdiğini,

Ö5 Yaptığı çalışmasını hem içki kabı hem de para kabı olarak gördüğünü,

Ö6 Çalışmasında su içen bir kuş yaptığını ve suyun da bereketi hissettirdiğini,

Ö8 Yaptığı uygulamadaki kartal heykelinin kafasında taş taşıdığı için güç duygusu hissettirdiğini söylemiştir.

Şaşırtan şeyin olması kodunun kullanım tekrarı 8'dir.

Ö1 Onu en çok şaşırtan şeyin dönemin heykellerinin o dönemin özelliklerini de yansıttığı olması olduğunu,

Ö2 Kendisini en çok şaşırtan şeyin kilin çok kolay şekil alması olduğunu,

Özkarakoç (2014)'e göre kolay şekil verilebilmesi, çok farklı denemelere açık olması, öğrencilerin yeteneklerini rahatça ortaya çıkarabilmeleri açısından kil uygun bir malzemedir. Kilin kullanımı esnasında öğrenci, sert-yumuşak, derinlik, form, ekleme, yoğurma, hareket, ritim, oran-orantı gibi duyu ve kavramları kazanacak ve ortaya koymuş olduğu yapıt ise, tümüyle; kendi zekasının, sezgisinin, deneyimlerinin ve bilgisinin eseri olacaktır (Özkarakoç, 2004: 38).

Ö3 Onu en çok şaşırtan şeyin Kyble' nin elinde tuttuğu narın bereketi simgelemesi olduğunu,

Ö4 içki kaplarının sade bir bardak şeklinde olmayışının şaşırtıcı olduğunu,

- Ö5 İçki içmek için bu kadar süslü kapların kullanılmasını şaşırtıcı bulduğunu,
 Ö6 İnsan şeklinde tanrı heykeli yapılmasını şaşırtıcı bulduğunu,
 Ö7 Urartu medeniyetinde fil dişinin zenginliğin simgesi olmasının onu çok şaşırttığını söyledi.

Dönemle ilgili konunun dikkat çekmesi kodunun kullanım sıklığı %40'tır.

- Ö2 Uygulama yapmak için Hitit dönemini seçmesinin nedeninin o dönemde yapılan aslan heykelinin dikkatini çektiğini
 Ö3 Hitit dönemini seçmesinin nedeninin bu dönem üzerinde daha uzun süre durulduğunu ve daha çok aklında kaldığı olduğunu,
 Ö4 Lidya dönemini seçme sebebinin içki kaplarını sevmesi olduğunu
 Ö5 Lidyalıları seçmesinin nedeninin parayı ilk kullanan medeniyet olmalarının ilgisini çektiğini söylemiştir.

İnançları garipseme kodunun kullanım sıklığı %30'dur.

- Ö1 Dönemde yapılan heykellerin, özellikle bereket tanrısını komik bulduğunu
 Ö3 Dönemin inançlarını garip bulduğunu,
 Ö6 Tanrı heykelleri yapmalarını garipsediğini söylemiştir.

Merak duygusu kodunun kullanım sıklığı %20'dir. Bireyin öğrenme sürecindeki ilgi ve merakı öğrenmeyi doğrudan etkileyen özelliklerdir. Öğrencinin öğrenmeye istekli ve açık olması onun etkinliğe karşı tavrını belirler.

- Ö8 Anadolu medeniyetleri konusunun kendisinde merak duygusu uyandırdığını,
 Ö10 Anadolu medeniyetleri konusunu kendi kültürümüzü tanımamız adına önemli bulduğunu ve kendisinde merak duygusu oluşturduğunu söylemiştir.

Medeniyet seçme kriterinin olmaması kodunun kullanım sıklığı %20' dir.

- Ö7Lidyalıları seçmesinin sebebi olmadığını,
 Ö9 Urartu medeniyetini seçmesinin sebebinin olmadığını söylemiştir.

Şaşırtan şeyin olmaması kodunun kullanım sıklığı %20' dir.

- Ö9 ve Ö10 Medeniyetle veya uygulama ile ilgili kendisini şaşırtan bir şey olmadığını söylemişlerdir.

Savaşla ilgili konuyu sevmeye kodunun kullanım sıklığı %10' dur.

Ö1 Firigya dönemini seçmesinin sebebinin savaşla ilgili konuları seviyor olduğunu söylemiştir.

Simgesel değerinin olmaması kodunun kullanım sıklığı %10' dur.

Çalışmaya katılan öğrencilerden sadece Ö6 yaptığı uygulamanın kendisinde pek bir şey hissettirmediğini ve simgesel değerinin olmadığını söylemiştir.

Kültürünü tanıma isteği kodunun kullanım sıklığı %10' dur.

Ö10 Anadolu medeniyetleri konusunu kendi kültürümüzü tanımamız adına önemli bulduğunu ve kendisinde merak duygusu oluşturduğunu söylemiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2006 yılında yayımladığı Öğretmen Eğitimi (ortaöğretim) ders materyalinde açıkça ifade edildiği gibi; “sanat eğitiminin hedefi; öğrencilerin algısal ayımsama yetilerini geliştirmek, düşüncelerini görsel biçimlere dönüştürmelerine yardım etmek, onlara sanatın dilini öğretmek, kültürler ile sanat yapıtları arasındaki ilişkileri doğru değerlendirebilmelerini sağlamaktır (MEB 2006).

Konuyu sıkıcı bulma kodunun kullanım sıklığı %10' dur.

Ö9 Anadolu medeniyetleri konusunu biraz sıkıcı bulduğunu ama dönemin heykellerinin ilgisini çektiğini ve yapacağı uygulamayı düşünerek heyecanlandığını söylemiştir.

Çalışması ile tarihsel dönemi içselleştirme kodunun kullanım sıklığı %10' dur.Ö1 Çalışmasını yaparken savaş anındaymış gibi hissettiğini söyleyerek çalışması ile tarihsel dönemi içselleştirmiştir.

Heykelleri müzede görmeyi isteme kodunun kullanım sıklığı %10' dur.

Ö4 Müzeye gidip heykelleri görmek istediğini söylemiştir.

Müzedeki eğitimin asıl amacı, sergilediği nesnelerin –bu ister kültürel ister tabiat varlığı olsun- anlamını, değerini ve faydasını kavratmaktır. Müzeler bu amacıyla, kitapların ve okuldaki derslerin açıkça ortaya koyamadığı, nesneler arasındaki mevcut bağları; görsel, işitsel, sözselsel ve yardımcı materyaller ile gösterebilirler (Harrison, 1963: 111).

4.1. 1. 3. Alt Tema: Duyuşsal Süreçleri

Bu bölümde çalışmaya katılan öğrencilere Gözlem Formu (Duyuşsal) uygulanmış, 6 hafta boyunca öğrenciler gözlemlenmiştir. Kullanılan ölçekte 6 gözlem kriteri bulunmaktadır ve gözlem kriterleri analizin ardından aşağıdaki kodlara ulaşılmıştır.

Gözlem formu (duyuşsal) kodlar	Kullanım tekrarı	%
Haz alma	10	100
Medeniyet seçme	10	100
İstekli katılım	10	100
Memnuniyet duygusu	10	100
Sanatın elemanlarını kullanma	10	100
Desteği kabul etmeme	8	80
Yardımlaşma	2	20
Güven duygusu kazanma	2	20
Yaratıcılığın gelişmesi	2	20
Yardımlaşma	2	20
Yeni fikir ortaya atma	2	20
Başlangıçta haz almama	2	20
Özeleştirir	1	10
Özgüven eksikliği	1	10

Tablo 4.17: Gözlem formu kodları

Haz alma kodunun kullanım sıklığı %100'dür. Hiçbir öğrencide proje uygulama sırasında sıkılma veya yorulma gibi davranış gözlenmemiştir.

Bugün sanat eğitiminde ağırlık, özgürce sanat yapmaktan çok sanatı öğrenmeye verilmiştir. Yalnız sanat yapan uygulayıcılar değil, sanattan haz alan, sanatı çözümleyebilen, kültürü anlayan bireyler yetişmektedir" denilmektedir (MEB 2006). Bu yaklaşıma göre sanattan haz alan birey yetiştirmek sanat eğitiminde vazgeçilmez bir unsurdur.

Medeniyet seçme kodunun kullanım sıklığı %100'dür. Tüm öğrenciler uygulama yapmak için medeniyet seçimi yapmışlardır.

İstekli katılım kodunun kullanım sıklığı %100'dür. Tüm öğrenciler derse istekli katılmışlardır.

Memnuniyet duygusu kodunun kullanım sıklığı %100'dür. Tüm öğrenciler yaptığı çalışmalardan memnun olmuştur.

Sanatın elemanlarını kullanma kodunun kullanım sıklığı %100'dür.

Ö1,Ö2,Ö3 ve Ö8 çalışmasında yüzeye attığı çizgilerle oluşturduğu dokuların görsel hareketlerini kullanarak bir ritim oluşturmuştur.Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö9 ve Ö10 çalışmalarında sanatın elemanlarından doluluk, boşluk ve hareketi kullanmışlardır.

Desteği kabul etmeme kodunun kullanım sıklığı %80'dir.

Ö5 ve Ö8 dışındaki tüm öğrenciler etrafından destek almamışlardır. Çalışmalarını yaparken diğer öğrencilere nispeten daha bireysel çalıştıkları gözlemlenmiştir. Ayrıca uygulamalarında deformasyonlar yaptığı gözlemlenmiştir.

Şen (2004)'e göre biçimlendirmede deformasyon; yeni biçimler, yeni anlamlar ve öz güven imkanı sağlar. Bu da çalışmayı yapan kişiye, kendini daha rahat ifade etme ve bireyselliğini ön plana çıkarabilme olanağı tanır (Şen 2004: 214-216).

Yardımlaşma kodunun kodunun kullanım sıklığı %20'dir.

Ö5 ile Ö8 çalışmalarında birbirleriyle düşüncelerini paylaştıkları ve bu paylaşımlarında yeni fikirler ortaya atılarak yaratıcılıklarının gelişmesine vesile olmuştur.

Schiller, sanat eğitiminde ortaklaşa etkinliklerin çeşitli biçimlerde ortaya çıktığını, ancak işbirlikli öğrenme yönteminin plastik sanatlar eğitimi derslerinde az ilgi gördüğünü saptayarak; bu durumu, öğretmenlerin yaratıcı süreçte bireysel çabanın daha önemli olduğunu düşünmelerine bağlamaktadır. Bu eğilime karşın plastik sanatlar eğitiminde atölye çalışmalarında ve diğer büyük projelerde işbirlikli çalışmaların etkili olduğu görülmektedir (Kurtuluş, 2001: 201).

Güven duygusu kazanma kodunun kullanım sıklığı %20'dir.

Görüşme sorularında “resim filan hiç sevmiyorum, heykelde hiç yapmadım” ifadesinde bulunan Ö2 yaptığı çalışmasını beğenerek kendine olan güveninin arttığı gözlemlendi. Yine benzer şekilde görüşme sırasında görsel sanatlara “hiç becerim yok” ifadesini kullanan Ö4 yaptığı çalışmasını beğenerek kendine olan güveninin arttığı gözlemlenmiştir.

Yaratıcılığın gelişmesi kodunun kullanım sıklığı %20'dir.

Ö5 ile Ö8 çalışmalarında birbirleriyle düşüncelerini paylaştıkları ve bu paylaşımlarında yeni fikirler ortaya atılarak yaratıcılıklarının gelişmesine vesile olmuştur.

Sanat eğitimi, çağdaş eğitimin önemli yapı taşlarından biri konumundadır. San (2003)'e göre; "Güzel sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcılık eğitimidir (San, 2003).

Schiller, sanat eğitiminde ortaklaşa etkinliklerin çeşitli biçimlerde ortaya çıktığını, ancak işbirlikli öğrenme yönteminin plastik sanatlar eğitimi derslerinde az ilgi gördüğünü saptayarak; bu durumu, öğretmenlerin yaratıcı süreçte bireysel çabanın daha önemli olduğunu düşünmelerine bağlamaktadır. Bu eğilime karşın plastik sanatlar eğitiminde atölye çalışmalarında ve diğer büyük projelerde işbirlikli çalışmaların etkili olduğu görülmektedir (Kurtuluş 2001: 201).

Yeni fikir ortaya atma kodunun kullanım sıklığı %20'dir.

Ö5 ile Ö8 çalışmalarında birbirleriyle düşüncelerini paylaştıkları ve bu paylaşımlarında yeni fikirler ortaya atılarak yaratıcılıklarının gelişmesine vesile olmuştur.

Sanat öğretiminde işbirlikli öğrenme öğrencilerin çalışma ortamlarında fikir sunmalarını, fikir üretmelerini, fikirlerini paylaşmalarını ve bu fikirleri uygulamalarına olanak vermektedir. Ayrıca, işbirlikli öğrenme ortamı öğrencilere sanatsal etkinlikler yoluyla edinmiş oldukları bilgileri, düşünceleri, deneyimleri paylaşmalarına ve bu sanatsal süreç içerisinde kendilerini ifade etme, yardımlaşma, iletişim becerilerini ve yaratıcılıklarını geliştirme fırsatı sunmaktadır (Kıratlı ve Çığır 2015: 22).

Başlangıçta haz almama kodunun kullanım sıklığı %20'dir.

Ö8 ile Ö3 çalışmalarının 15. dakikasında sıkılmaya başladılar ve birbirlerine kil fırlatarak şakalaştılar. Aynı öğrenciler uygulamanın 2. Saatinde bir kez ara vermek isteyerek dışarı çıkmışlardır.

Özgüven eksikliği kodunun kullanım sıklığı %10'dur.

Görüşme sorularında "resim filan hiç sevmiyorum, heykelde hiç yapmadım" ifadesinde bulunan Ö2 yaptığı çalışmasını beğenerek kendine olan güveninin arttığı gözlemlendi.

Davidson (2011)'e göre sıklıkla iki boyutlu çalışmalarla uğraşan çocuklar, kil çalışması ürettiklerinde büyük bir güven edinirler. Bu yeni güven duygusu onların diğer becerilerine de yansır. 10-13 yaşları arasındaki çocuklar kil çalışmalarında ustalık kazanırlar (Davidson 2001: 40).

Özeleştiri kodunun kullanım sıklığı %10'dur.

Görüşme sırasında görsel sanatlara “hiç becerim yok” ifadesini kullanan Ö4 yaptığı çalışmasını beğenerek kendine olan güveninin arttığı gözlemlenmiştir.

V. BÖLÜM

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇ

Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar alt temalarla bağlantılı olarak açıklanmıştır.

1. Alt probleme ilişkin sonuçlar
2. Alt Tema: Uygulama Süreçleri
3. Alt Tema: Duyuşsal Süreçleri

5.1.1. Alt probleme ait sonuçlar (Bilişsel Süreç)

Anadolu medeniyetleri konusunun anlatımının ardından 2 haftalık süreçte medeniyetler ile ilgili 3 boyutlu çalışma yapılmasının ve öğrencinin seçtiği medeniyetin genel özelliklerini anlatmasının ardından yapılan 12 soruluk testten öğrencilerin aldığı not ortalaması 100 üzerinden 78.8' dir. Bu oranlar doğrultusunda görsel sanatlar dersi, materyal kullanımı ile desteklendiğinde etkili ve kalıcı olacaktır sonucuna varılmıştır.

5.1.2. Alt probleme ait sonuçlar (Uygulama süreci)

Uygulamaya katılan öğrenciler seçtiği medeniyetlerdeki çalışmalarında yer vereceği ayrıntıların bireyin kendisine bırakarak ve henüz 8.sınıf olduklarından fazla ayrıntıya boğulmaları engellenerek 2 haftalık süreçte bitirmişlerdir. Performans düzey boyutlarından olan malzeme kullanım gücü, kompozisyon, sanatsal düzenleme öge ve ilkeleri, konuyla bağlantılı biçim oluşturma ve özgünlük ölçütlerinden (orta ve iyi) geçer notlar aldıkları sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin materyalleri tanıyarak özelliklerini kavrayabilmeleri amaçlanan ikinci haftada hedef davranışların kazandırılması olumlu geçmiştir. Genel uyarılmışlık

hallerinin yüksek düzeyde oluşu ve hazırlıklarının eksiksiz yapılması projenin bitiminin başarıyla sonuçlanmasına sebep olmuştur.

Anadolu medeniyetlerinde heykel konusu ile hem kültürel değerlerin tekrar hatırlatılıp hem de yapılan uygulamalar ile öğrenciler üzerindeki etkisinin olumlu olduğu sonucuna varılmıştır.

5.1.3. Alt probleme ait sonuçlar (Duyuşsal Süreçleri)

Çalışma sonunda uygulanan görüşme formunda, öğrencilerde sık tekrar eden kodlara bakıldığında, %100'ünün uygulamasına değer verdiği, yine aynı oranda etrafından aldığı eleştirilere memnun oldukları görülmektedir. Öğrencilerin %90'ını ise düşünme ve üretme süreçlerinde sembollerden yararlanmıştı.

Öğrencilerde merak duygusu, çalışması ile tarihsel konumu içselleştirme, kültürünü tanıma isteği gibi kodların tekrar etmesi, süreç sonunda ortaya çıkan ürünün niteliğini, onun üretilmesi sürecinde kazılan davranışlarını, Anadolu medeniyetlerine olan tutumlarını ve duyularını etkilediğini göstermektedir.

Gözlem formunda, öğrencilerin farklı malzeme ile çalışma heyecanı duydukları, birbirleriyle düşüncelerini paylaştıkları ve bu paylaşımlarında yeni fikirler ortaya atılarak yaratıcılıklarının gelişmesine vesile oldukları, kendi kültürlerine merak duyma gibi becerilerini geliştirebilecekleri sonucuna varılabilir. Öğrencilerin kullanmış oldukları malzemenin (kil) heykel uygulamalarında, biçimlendirme ve el becerisi kazandırmada kolaylık sağladığı, şekillendirmede zorluk çıkarmadığı, yumuşak dokusunun keyifle çalışma isteği yaratmıştır.

5.2. ÖNERİLER

- Görsel Sanatlar dersi, materyal kullanımı ile desteklendiğinde etkili ve kalıcı olacaktır.

- Öğrenciler, bu çalışmalar içerisinde daha çok yer alarak; görsel algılama deneyimi, kültürel birikim, kendi kültürünü etkin ve kalıcı bir biçimde tanıma imkanı sahip olacakları önerilebilir.

- Görüşme yapılan 8.sınıf öğrencilerin konu hakkında (Anadolu medeniyetleri) bilgi eksiklikleri olduğunu ve görsel sanatlar dersinde bu yönde eğitim almadıklarını belirtmişlerdir. Bu bağlamda görsel sanatlar dersine Anadolu medeniyetleri konusunu da müfredata katılması önerilebilir.

- Görsel sanatlar öğretmeni yetiştiren üniversiteler, Sanat Eğitimi derslerinde üç boyutlu çalışmaları da içine alacak şekilde donanımlı bir eğitim verebilirler.

- Uygulamalarda dersin kazanımları doğrultusunda heykel çalışmalarına yer verilebilir.

KAYNAKÇA

- Akyıldız, Taş Çağından Osmanlı'ya Anadolu, Milliyet Yayınları
- Chadwick O. (1984). 19. Yüzyıl Avrupalı Aklın Sekülerleşmesi Birey Yayıncılık.
- Demir, C. (2009). Görsel Sanatlar Dersinde Sanat Eleştirisi Yönteminin Üç Boyutlu Çalışmalarda Öğrencilerin Öğrenme Süreçlerine Etkisi, Doktora Tezi, Ankara Gazi Üniv. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Resim Öğretmenliği Bilim Dalı
- Davidson, J. (2001). The Status Of Clay Ceramic Review Page 40
- Duru, B. Ve A. Alkan (Derl.) (2002), 20. Yüzyıl Kenti, Ankara: İmge Kitabevi.
- Darga, Muhibbe. (2013). Anadolu'da Kadın On Bin Yıldır Eş, Anne, Tüccar, Kraliçe
- Desti, Marc. (2009). Anadolu Uygarlıkları (2. Baskı). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Ekrem Akulgan, Anadolu Uygarlıkları, Phoenix Yayınevi .2014
- Eren, M. Anadolu Uygarlıkları Ansk, Cilt 1 ,Sayfa 9
- Edward T. Hall (1990). The Hidden Dimensions. Doubleday Anchor Book Editions
- Edwards, L. C. (2002). The Creative Arts - A Process Approach For Teachers And Children. New Jersey: Merrill Prentice Hall
- Güngör ,(2014)İlk Çağ Anadolu Medeniyetleri, İstanbul, Umuttepe Yayınları
- Hasol, Mimarlık Sözlüğü, Yem Yayın 2015
- Habermas Jurgen. (2003). Kamusallığın Yapısal Dönüşümü. Yapı Kredi Yayınları.
- İbrahimgil, (1987) Sanat Tarihi 1, Koza Yayınları
- Karasar, N. (2003). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karaaslan, Suat (1993). “Kentsel Doku İçinde Yer Alan Açık Alanlarda Heykel Tasarımları”, Sanatta Yeterlik Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Kılıçbay, Mehmet Ali (2000). Şehirler Ve Kentler, Ankara: İmge Kitabevi
- Kılıçkaya, Yazıcı (2014) Hitit Uygarlığı İzinde Anadolu, İstanbul, Uranus Yayıncılık
- KURTULUŞ, Y. (2001). Sanat Eğitiminde İşbirlikli Öğrenme. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 20: 201 -205.
- Koç, İlker. (2006). Hititler (1. Baskı). Ankara: Odtü Geliştirme Vakfı Yayıncılık Ve İletişim
- Lynton, Norbert (1991), Modern Sanatın Öyküsü, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Madge, J. (1965) The Tools Of Science An Analytical Description Of Social Science Techniques. Anchor Books Doubleday And Comp.

- Ölmez, Uysal, Yılmaz, (2012) Sanat Tarihi 1 , MEB
- Ozankaya, Ö. (1986). Davranış Bilimlerine Giriş. Ankara: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Özkarakoç, Özcan. (2004). *İlköğretim II. Kademedeki Üç Boyutlu Sanat Uygulamalarının Yaratıcılığın Gelişmesine Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Pischel, Gina. (1983). Sanat Tarihi Ansiklopedisi (2. Baskı). İstanbul: Yazır Matbaacılık
- Raci Temizel (1979). Ak Yayınları
- Silverman, D. (2001). Interpreting Qualitative Data: Methods For Analysing Talk, Text And Interaction. London: SAGE Publication.
- San, İ. (2003). *Sanat Eğitimi Kuramları* (Genişletilmiş 2.Baskı). Ankara: Ütopya Yayınları:87. Eğitim Dizisi.
- Şencan H. (2005). Sosyal Ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenilirlik Ve Geçerlilik. Pegem Akademi Yayınları.
- Şen, Metin (2004). Heykelde Deformasyon Ve Form Düzenleme Yöntemleri. Anadolu Sanat Anadolu Üniversitesi GSF. Süreli Sanat Ve Kültür Dergisi, 2 (Sayı:15), 213-220.
- Şenyapılı, Önder. (2003). Otuz Bin Yıl Öncesinden Günümüze Heykel (1. Baskı). Ankara: ODTÜ Geliştirme Vakfı Yayıncılık Ve İletişim A.Ş.
- Turani, Adnan. (1995). Sanat Terimleri Sözlüğü (6.Baskı). İstanbul: Remzi Kitapevi Yayınları
- Tansuğ, Sezer. (1995). Resim Sanatının Tarihi (3. Baskı). İstanbul: Remzi Kitapevi Yayınları.
- Turani, Sanat Terimleri Sözlüğü, Toplum Yayınları 2004
- Umar, Bilge. (2013). Doğu Anadolu (1.Baskı). İstanbul: İnkılap Kitapevi Yayınları.
- Wycherley, R. E. (1993), Antik Çağda Kentler Nasıl Kuruldu? (Çev. N. Nirven-N. Başgelen), İstanbul: Arkeoloji Ve Sanat Yayınları
- Yıldırım, Şimşek Nitel Araştırma Yöntemleri Ankara,2011:Seçkin Basım
- Yaman, Sungur, Özer,(2012)Sanat Tarihi 12.Sınıf Ders Kitabı,MEB
- Yıldırım, Ali, Ve Şimşek, Hasan. (2006). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları, 6. Baskı.

Ekler

EK 1. Günlük ders planları

Ders : Görsel sanatlar

Sınıf: 8

Konu : İlk çağ Anadolu medeniyetleri

Önerilen süre : 1 Hafta (40dk)

Kazanımlar :

Görsel sanat eserlerinin oluşmasında dönemin düşünce ve inanç sistemlerinin coğrafi özelliklerin ve çeşitli olayların etkisini tartışır.

Sanatın kültürün aktarma yollarından biri olduğuna ilişkin örnekler verir.

Materyaller : Açıklamaları içeren metinler , slayt, görsel dökümanlar

Öğrenme öğretim: Anlatım, dinleme,soru-cevap,inceleme

Öğrenme ve öğretme etkinlikleri: Görsel zeka, bireysel zeka, sosyal zeka

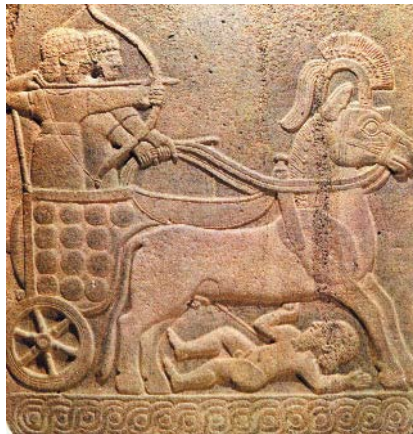
GİRİŞ

İşlem basamakları:

1-Medeniyetlerle ilgili ön test uygulaması yapılır.

2-Kavramlar: Derste özellikle Anadolu medeniyetlerinde heykel konusu üzerinde durulacağı belirtilir. İlk çağ Anadolu medeniyetlerinden; Hititler, Lidyalılar, Urartular ve Frigyalılar dönemlerinin inanç sistemleri, coğrafi özellikleri ,heykelleri ile ilgili bilgiler verilir ve görselleri gösterilir.

3-Sanat eleştirisi aşaması: Hitit medeniyetine ait “Savaş arabası betimlemesi” slayt halinde öğrencilere sunulur ve aşağıdaki sorular sorulur :

Bu hangi sanat formudur ?

Neler görüyorsunuz ?

Soru-cevap sürecinde eserin betimlemesi yapılır.

Sizce bu eser hangi malzemeden yapılmış olabilir?

Hafif mi yoksa ağır bir görünümümü var ?

Rengini söyleyiniz ?

Eser nasıl bir dokuya sahip ?

Soru-cevap sürecinde eserin çözümlemesi yapılır.

Öğrenci yorum yapmanın ve anlama ya da anlam çıkarma olduğu anlatılır ve aşağıdaki sorular yöneltilir .

-Heykeldeki renkler sizde nasıl bir etki bıraktı?

-Genel anlamda rölyefteki figürler üzerinizde nasıl bir etki bıraktı ?

-Dokunsanız neler hissedersiniz ?

-Esere baktığınızda ne gibi bir tat veriyor?

-Nasıl bir ses veya ne sesi duyuyorsunuz?

-Nasıl veya ne gibi kokuyor?

-Siz olsanız bu esere ne ad verirdiniz?

-Sizce neyi simgeliyor? Bu noktada öğrencilere bir çalışmayı sanat eseri yapan şeyin sadece biçimden ibaret olmayıp aynı zamanda bir ruhu ,heyecanı ,fikri veya inancı simgeleyebileceği söylenir.

Sonuç :Öğrencilere bugün öğrendiğimiz bilgiler ışığında anladığımız gibi sanat eserlerinin yaşam şekli ,kültür ,yaşanılan coğrafya ve dinin ürünü olduğu belirtilir.Bunun gibi sizlerinde gelecek derste uygulama yapmak için bir medeniyet seçerek size ait duygu , düşüncelerin doğrultusunda heykel yapacakları söylenir.

2.3. ve 4. Hafta ders planları

Önerilen süre : 2 Hafta (80dk)

Kazanımlar :

Duygularını, düşüncelerini ve izlenimlerini yansıtan 3 boyutlu tasarımlar yapar.

Gördüğü sanat eserleri hakkında estetik bir yargıya varır.

Tarihi yapılardan yola çıkarak 3 boyutlu tasarımlar yapar

Tarih, kültür ve görsel sanatlar arasındaki ilişkinin farkına varır.

Kullanılan eğitim teknolojileri materyalleri, araç ve gereçler:

Kil, ahşap modelaj aletleri kullanılır.

Derste etkili olan alanlar ve kavramlar

Derste Anadolu medeniyetlerindeki heykellerden ve sanatsal düzenleme elemanlarından (bütünlük, ritim, oran, denge, hareket, zıtlık, örüntü, vurgu) yararlanılmış ,kilin özellikleri ve kullanımı ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Dikkat çekme :

Öğrencileri motive etmek için medeniyetlerle ilgili heykel örnekleri gösterilmiştir. Güdüleme kaynakları ile bilgisayar ortamından gösterilen slayt ve görsellerdir.

İşlem aşamaları :

Derste zaman kazanmak önemli faktör olduğundan öğrenciler gelmeden önce oturma planı düzenlenmiş, masalara poşetler koyulmuş ve kil öğrencilere bölüştürülmüştür.Öğrenciler derse gelmeden önce 3 boyut çalışacakları medeniyetin özelliklerini düşünüp ,uygulama yapacakları medeniyeti belirlemiş bir şekilde gelmişlerdir.Dersin ilk 40 dakikalık dilimini öğrencilerin kile alışmaları ve benimsemeleri adına kendi istedikleri şekillerde alıştırmaları yapmaları söylenir.Öğrencilerin alıştırmaları yapma esnasında medeniyetlerle ilgili konu anlatımı tekrar yapılır. Ayrıca süreçte öğrencileri derse yakın tutmak için sorularla konu pekiştirilir. Bu özet ve konu tekrarı ardından 40'lık dilimde esas uygulama yapılır.

EK 2: Uzman değerlendirme formları**UZMAN DEĞERLENDİRME (DOKÜMAN ANALİZ) FORMU :**

Anadolu medeniyetlerinde heykel konusu öğrencilerin uygulama sürecine nasıl etkilemektedir?

Öğrenci adı :

Sınıfı:

Tarih :

Performans düzeyi boyutlar	(20) iyi	(15) Orta	(5) zayıf
Kompozisyon			
Malzeme kullanım gücü			
Özgünlük			
Sanatsal düzenleme öge ve ilkeleri			
Konuyla bağlantılı biçim oluşturma			

Öğrenci ürün değerlendirmede alınabilecek en yüksek puan 20; en düşük puan 5'tir.

EK 3: Görüşme formu (duyuşsal)**GÖRÜŞME FORMU(DUYUŞSAL)****Öğrencinin Adı Soyadı:**

Anadolu medeniyetlerinde heykel konusu öğrencilerin duyuşsal süreçlerini nasıl etkilemektedir?

Öğretmen.....Tarih/Saat.....

Merhaba, AİBÜ Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi bölümünde yüksek lisans yapmaktayım. Hazırlayacağım tez araştırmamda birlikte gerçekleştireceğimiz uygulama ile ilgili konuşmak istiyorum.Sizin görüşlerinizin önemli olduğunu düşünüyorum.Konuşmaya başlamadan önce bana söyleyeceklerinizin tümünün gizli olduğunu belirtmek istiyorum.görüşmemiz yaklaşık 40 dakika sürecektir.

Nazif GÜR

GÖRÜŞME SORULARI

- 1-Anadolu medeniyetleri konusu sizde nasıl duygular uyandırdı?
- 2-Uygulama yapmak için hangi medeniyeti seçtiniz ve sebebi nedir?
- 3-Seçtiğiniz medeniyetlerle ilgili yaptığınız çalışma sizde neler hissettirdi?
- 4-Medeniyetlerle veya yaptığınız uygulamayla ilgili sizi en çok şaşırtan şey ne oldu?
- 5-Proje sırasında etrafınızdan aldığınız eleştirilerden memnun oldunuz mu?
- 6-Yaptığınız uygulamaya değer veriyor musunuz?

EK: 4 Görüşme formu Ö2 (duyuşsal)

Ö2 Görüşme soruları yanıtları	KOD
O dönemlerde olup heykelleri yaparlarken izlemek isteğini	Çalışması ile tarihsel dönemi içselleştirme
Uygulama yapmak için Hitit dönemini seçmesinin nedeninin o dönemde yapılan aslan heykelinin dikkatini çektiğini	Dönemle ilgili konunun dikkat çekmesi
Aslan heykelinin kendisi için gücü ifade ettiğini	Simgesel değerinin olması
Kendisini en çok şaşırtan şeyin kilin çok kolay şekil alması olduğunu	Şaşırtan şeyin olması
Proje sırasında etrafından aldığı eleştirilerden çok memnun olduğunu	Eleştiriye memnuniyet
Yaptığı uygulama çok değer verdiğini söyledi.	Uygulamasına değer verme

EK 5. Gözlem formu (duyuşsal)

GÖZLEM FORMU (DUYUŞSAL)

Öğrencinin Adı Soyadı:

Anadolu medeniyetlerinde heykel konusu öğrencilerin duyuşsal süreçlerini nasıl etkilemektedir?

Öğretmen.....Tarih/Saat.....

Gözlem esasları:

1-Öğrenciler derse istekli katıldı mı ?

2-Öğrenci proje uygulama sırasında sıkılma/yorulma gibi davranışlar gösterdi mi ?

3-Öğrenci uygulamada hangi medeniyetteki heykeli biçimlendirmeyi tercih etti ?

4-Çevreden yardım alma/fikir paylaşımı :

4-Öğrencinin projelerinde sanatsal düzenleme ilkelerinden yararlanabilmesi:

5-Öğrenciler çalışmasının bitiminin ardından duyuşsal bir haz aldı mı?

EK 6. Gözlem formu Ö4 (duyuşsal)

Ö4 Gözlem soruları yanıtları	
-Derse istekli bir şekilde katıldı.	İstekli katılım
-Proje uygulama sırasında sıkılma veya yorulma gibi davranış göstermedi.	Haz alma
-Proje uygulama için Lidya medeniyetini seçti.	Medeniyet seçme
-Proje uygulama esnasında çevresinden herhangi bir destek almadı.	Desteği kabul etmeme
-Çalışmalarında doluluk boşluk ve hareketi kullanmışlardır.	Sanatın elemanlarını kullanabilme
-Çalışmasının bitiminin ardından çalışmasından memnun olarak duyuşsal haz almıştır.	Haz alma
-Görüşme sırasında görsel sanatlara “hiç becerim yok” ifadesini kullanan Ö4 yaptığı çalışmasını beğenerek kendine olan güveninin arttığı gözlemlendi.	Özeleştiri Güven duygusu kazanma

EK 7. Kod listesi

A) Görüşme Formu (Duyuşsal) Kodları

1. Eleştiriye memnuniyet
2. Uygulamasına değer verme
3. Simgesel değerinin olması
4. Şaşırtan şeyin olması
5. Dönemle ilgili konunun dikkat çekmesi
6. İnançları garipseme
7. Merak duygusu
8. Medeniyet seçme kriterinin olmaması
9. Şaşırtan şeyin olmaması
10. Savaşla ilgili konuyu sevme
11. Simgesel değerinin olmaması
12. Kültürünü tanıma isteği
13. Konuyu sıkıcı bulma
14. Çalışması ile tarihsel dönemi içselleştirme
15. Heykelleri müzede görme isteği

B) Gözlem Formu(Duyuşsal) Kodları

1. Haz alma
2. Medeniyet seçme
3. İstekli katılım
4. Memnuniyet duygusu
5. Sanatın elemanlarını kullanma
6. Desteği kabul etmeme
7. Yardımlaşma
8. Güven duygusu kazanma
9. Yaratıcılığın gelişmesi

10. Yardımlaşma

T.C.
DÜZCE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 10240236-605.99-E.5870202
Konu : Araştırma İzni

27/04/2017

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) Abant İzzet Baysal Üniversitesi Rektörlüğü'nün 07/03/2017 tarihli ve E.3118 sayılı yazısı.
b) 07.03.2012 tarihli ve B.08.0.YET.00.20.00.0/3616 sayılı (2012/13) Genelge.

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Nazif GÜR'ün ilgi(a) yazı ekinde bulunan "Üç Boyutlu Çalışmalarda Anadolu Medeniyetlerinde Heykel Konusunun Öğrencilere Uygulama Süreçlerine Etkisi" konulu araştırmasına veri sağlamak amacıyla Düzce İli Kaynaşlı İlçesi Kaynaşlı İmam-Hatip Ortaokulu öğrencilerine uygulamaya yönelik izin talebi, ilgi (b) Genelge'de belirtilen esaslar doğrultusunda incelenmiştir. Söz konusu araştırmanın eğitim ve öğretimi aksatmayacak şekilde, gönüllülük esasına dayalı olarak uygulanması ve uygulamalarda sadece ekte bulunan mühürlü formun kullanılması şartı ile yürütülmesi Müdürlüğümüzce uygun mütalaa edilmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

Murat YİĞİT
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
27/04/2017

Hasan Ruhi YAYLACI
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:

- 1-Mühürlü Form (3 Sayfa)
- 2-Komisyon Kararı (1 Sayfa)

Valilik binası 81010 Merkez /DÜZCE
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr
e-posta: istatistik81@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Nagehan G.ÖZCAN
Tel : (0 380) 5241380-1623
Faks: (0 380) 5241383

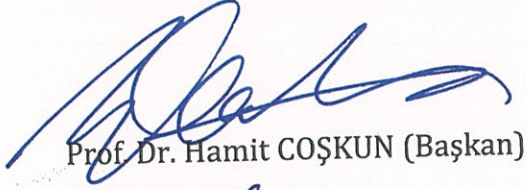

Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

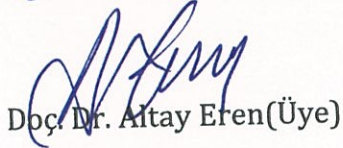
Nazif GÜR
Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü

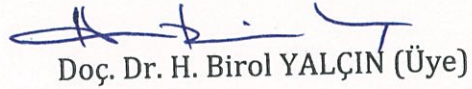
Sayın Nazif GÜR,

“Üç Boyutlu Çalışmalarda Anadolu Medeniyetlerinde Heykel Konusunun Öğrencilere Uygulama Süreçlerine Etkisi” konulu araştırmanız ile ilgili olarak Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kuruluna 23.12.2016 tarihli yapmış olduğunuz başvuru (Protokol NO. 2017/12) Kurulumuzun 05.01.2017 tarihli ve 2017/01 toplantısında değerlendirilerek etik olarak uygun bulunmuştur. Bilgilerinize sunarız.

Prof. Dr. Hamit COŞKUN (Başkan)

Prof. Dr. Mehmet ERGİT (Üye)

Doç. Dr. Altay Eren (Üye)

Doç. Dr. H. Birol YALÇIN (Üye)

Doç. Dr. Seval ALKOY (Üye)

Y. Doç. Dr. Abdullah DURAKOĞLU (Üye)

Av. Zuhale Demirci (Üye)